

ТЕТЯНА ЧЕРЕВЧЕНКО: З ПОЛТАВЩИНОЮ ЗВ'ЯЗАНА ПОВІК

Віктор М. Самородов, Сергій В. Поспелов

Полтавська державна аграрна академія,
вул. Сковороди 1/3, м. Полтава, 36003, Україна;
e-mail: kafedra.zahystu-roslyn@ukr.net

Багато років поспіль Тетяна Михайлівна Черевченко була на Полтавщині (1997, 2000, 2001, 2007, 2011, 2013). За цей час, як голова Ради ботанічних садів та дендропарків України, мала творчі контакти з 25 установами та вишами області, багатьма науковцями та

виробниками. Вперше відвідала Полтаву як учасник X з'їзду Українського ботанічного товариства (1997). З його президентом – академіком К.М. Ситником, посадила гінго дволопатеве від імені ботаніків України на честь академіка М.І. Вавилова у його меморіальному парку на території Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції (1997). Провела в Полтаві сесію Ради ботанічних садів і дендропарків України (2000). Тоді ж взяла під свою опіку Ботанічний сад Полтавського педагогічного інституту імені В.Г. Короленка та Устимівський дендропарк [1]. Стояла біля витоків Хорольського ботанічного саду (2003), ініціювала його прийняття до Ради ботанічних садів та дендропарків України (2013). Для цього у травні 2013 провела засідання її виїздного бюро у Хоролі. Була співголовою оргкомітету з проведення Всеукраїнського науково-практичного семінару «Науково-освітня роль заповідних парків України», присвяченого 120-річчю Устимівського дендропарку (2013). Усіляко підтримувала діяльність Героя України С.С. Антонця у царині органічного землеробства, вперше відвідавши засноване ним ПП «Агроекологія» (2011). Подарувала для озеленення Центру органічного землеробства ПП «Агроекологія» колекцію тропічних рослин (2012) [3]. Передала велику колекцію екзотичних рослин до тепличного комплексу Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді (2016). Брала участь у презентації книги «Автограф на землі» (про С.С. Антонця) у Полтаві та виступила з промовою 28 листопада 2013 р. Була рецензентом таких знакових монографій полтавських науковців, як «Збережи, де стоїш, де живе!»: По сторінках Червоної книги Полтавщини. Рослинний світ» (1998), «М'ята перцева (селекція і насінництво)» (2004). Редагувала матеріали перших Всеукраїнських читань пам'яті академіка М.М. Гришка (Полтава, 2001). Друкувалась у наукових часописах Полтавських вишів (2001, 2010). Полтавські ботаніки підготували та видали про вчену художньо-наукове видання: «Тетяна Черевченко. У гармонії краси і праці» [4]. Була обрана почесним професором Полтавської державної аграрної академії (2001) [2]. У фондах Полтавського краєзнавчого музею імені Василя Кричевського зберігаються праці Т.М. Черевченко, книги про неї з її дарчими написами. Під час проведення екскурсій відділом природи музею, Т.М. Черевченко згадується як продовжувач академіків М.І. Вавилова та М.М. Гришка у справі мобілізації та вивчення рослинних ресурсів

світу, їх охорони і раціонального використання. Таким чином, життя та діяльність Т.М. Черевченко, а також пам'ять про неї назавжди увійдуть в історію розвитку ботанічної науки Полтавщини.

Література:

1. Дениско Т. Квіти й дерева благають до людини: збережи! // Зоря Полтавщини. – 2000. – 14 черв. – С. 2: фото;
2. Самородов В. Квітнути саду Миколи Гришка // Зоря Полтавщини. – 2001. – 22 черв. – С. 2: фото;
3. Самородов В. Главный орхидолог Украины Татьяна Черевченко и ее девять юбилеев // Вечірня Полтава. – 2014. – 5 берез. – С. 8: фото;
4. Тетяна Черевченко. У гармонії краси і праці / Укл. О. М. Байрак, В. М. Самородов. – Полтава: Дивосвіт, 2014. – 148 с.

Ключові слова: Полтавська область, Полтавська державна аграрна академія, з'їзди, експозиції.

УДК 574.1:581.9:[712.253:58:069.029]

Затверджено до друку Вченою радою
Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАН України
(протокол № 2 від 12 лютого 2019 р.)

Відповідальний редактор

чл.-кор. НАН України, проф. Н.В. Заїменко

Редакційна колегія:

Буюн Л.І., д.б.н., с.н.с.; Іванніков Р.В., д.б.н., п.н.с.; Жила А.І., к.б.н., с.н.с.,
Ковальська Л.А., к.б.н., п.н.с.

Стратегії збереження рослин у ботанічних садах та дендропарках:

Матеріали міжнародної наукової конференції, присвяченої 90-річчю від дня народження чл.-кор. НАН України, д.б.н., професора Тетяни Михайлівни Черевченко. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. – 290 с.

ISBN 978-617-7748-18-1

Збірник присвячений обговоренню широкого кола теоретичних питань, результатів експериментальних досліджень рослин різних систематичних груп за умов збереження *ex situ*. Висвітлено багатогранну роль проф. Т.М. Черевченко у розвитку інтродукції рослин в Україні. Особливу увагу приділено принципам формування та утримання колекцій у ботанічних садах та дендропарках, оцінці можливості їх практичного використання. Обговорюються різні стратегії збереження біорізноманітності рослин *ex situ*: підтримання унікальних колекцій живих рослин, розробки біотехнологічних методів розмноження рослин, насамперед рідкісних та зникаючих, для яких неприйнятні традиційні методи розмноження; створення банків вегетативних та генеративних пропагул *in vitro*.

Для наукових співробітників, які спеціалізуються в галузі інтродукції рослин, структурної ботаніки, морфології, репродуктивної біології, фізіології, біотехнології, захисту рослин, вивчення та попередження фітоінвазій; викладачів та студентів учбових закладів природничого та аграрного профілю.

Plant Conservation Strategies in the Botanic Gardens and Arboreta:

Abstracts of the International scientific conference dedicated to the 90-th anniversary of Prof. Tetiana M. Cherevchenko. – Kyiv: Lyra-K, 2019. – 290 s.

This collection of abstracts covers a broad spectrum of theoretical aspects and results of experimental research on plant species from various taxonomic groups under *ex situ* conservation. The immense contribution of Prof. T.M. Cherevchenko to the development of plant conservation in Ukraine is highlighted. The key issues on the accomplishment and maintenance of living plant collections in the Botanic Gardens and Arboreta, assessment of their practical application are broadly discussed. The various strategies of *ex situ* plant conservation are discussed, including maintenance of living plant collections; biotechnological methods of plant propagation; rare and endangered plant species, which cannot be conserved through conventional seed- or tissue-banking protocols; vegetative and generative propagules banking under *in vitro* conditions.

The book is recommended for scientists, experts in *ex situ* plant conservation, structural botany, morphology, reproductive biology, plant physiology, biotechnology, plant protection, evaluation of the ecological impacts of biological invasions and their prevention as well as for lecturers and students of natural and agricultural sciences in educational institutions.

© Національний ботанічний сад
імені М.М. Гришка НАН України, 2019
© Видавництво Ліра-К, 2019

ISBN 978-617-7748-18-1